

**สรุปความเห็นในการประชุมยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาฐานความหลากหลายทาง
ชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
วันที่ 8 มิถุนายน 2549 ณ โรงแรมปรีณิพพาเลช**

ที่ประชุมไม่มีความเห็นแตกต่างในหลักการตามยุทธศาสตร์ที่ สศช. เสนอ ทั้งนี้ มีผู้เสนอว่า ควรจะกำหนดข้อความที่แสดงถึงวัตถุประสงค์หลักของยุทธศาสตร์ เช่น เป็นยุทธศาสตร์เพื่อ “อธิปไตยและความมั่นคงด้านชีวภาพและด้านอาหาร เชื่อมโยงโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น” นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอในรายละเอียดต่างๆ โดยสรุปได้ดังนี้

1. ความขัดแย้งเชิงนโยบาย เนื่องจากยุทธศาสตร์นี้ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาฐานความหลากหลายทางชีวภาพ แต่ปัจจุบันยังคงมีการขยายตัวของพืชเชิงเดี่ยว ที่ใช้สารเคมีมาก โดยเฉพาะการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในพื้นที่การเกษตรที่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ จึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งปรับแนวทางทั้งด้านนโยบายและการดำเนินการให้สอดคล้องกัน

2. การกระจายอำนาจ และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ปรับบทบาทรัฐให้เป็นผู้สนับสนุนมากกว่าเป็นผู้ดำเนินการเป็นหลัก ให้ชุมชนบริหารจัดการ กระจายอำนาจภาครัฐสู่ อปท. ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อนุรักษ์ และเมื่อมีความขัดแย้งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องมีกลไกจัดการการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาควิชาการ เพื่อจัดการความขัดแย้งอย่างสันติวิธี

3. กฎหมาย/มาตรการ/รายละเอียดเพิ่มเติม มีการอภิปรายกว้างขวางในรายละเอียดทั้งในเรื่องกฎหมาย มาตรการต่างๆ ดังนี้

- ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญให้เป็นจริง เช่น กฎหมายที่จะส่งเสริมการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง กฎหมายแก้ไขปัญหามลพิษ กฎหมายคุ้มครองการลักลอบวิจัย GMO ในมนุษย์และสัตว์ การคุ้มครองสิทธิภูมิปัญญาต่างๆ มีการใช้กฎหมาย กฎระเบียบที่ส่งเสริมการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม โดยให้มีการผลักดันกฎหมายทั้งภายในและต่างประเทศ

- การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและความปลอดภัยทางชีวภาพ โดยองค์กรเอกชนควรมีบทบาทต่อรองกับต่างประเทศมากขึ้น รวมทั้งควรกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำในส่วนที่เกี่ยวข้องกันระหว่างประเทศ

- แก้ปัญหาการวางผังเมือง การใช้ที่ดิน ที่มีประเด็นขัดแย้งกัน ไม่สัมพันธ์กับศักยภาพของพื้นที่ การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยท้องถิ่น
- ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ทั้งในเรื่องงบประมาณ การใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสม การพัฒนาไทย ใช้ทรัพยากรภายในอย่างยั่งยืน ศึกษา/กำหนดมาตรการการใช้ประโยชน์แหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริม จัดสรรทุนให้หน่วยงานที่ทำวิจัยเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ การวิจัยเรื่องจุลินทรีย์ พลังงานทดแทนที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อความยั่งยืน โดยเฉพาะการพึ่งตนเองในชุมชน
- ส่งเสริมบทบาทชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน บูรณาการการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างระบบฐานข้อมูลการบริหารจัดการน้ำโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม จูงใจโดยเปิดโอกาสให้มีการสร้างรายได้จากการบริหารจัดการน้ำ สนับสนุนนักพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน จัดระบบให้ชุมชนเฝ้าระวังการเข้าถึงพันธุกรรม
- การรักษาฐานทรัพยากรให้ครอบคลุมครบถ้วนยิ่งขึ้น ได้แก่ ปะการัง หญ้าทะเล สัตว์น้ำ คุณภาพน้ำในบริเวณชายฝั่งทะเล ป่าริมน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ การจัดการทรัพยากรในแหล่งน้ำจืด รวมถึงการมีมาตรการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำอย่างเข้มงวด และการฟื้นฟูสภาพป่า
- การพัฒนาการใช้ทรัพยากรอย่างครบวงจร บริหารจัดการการใช้ทรัพยากรแร่ โดยเฉพาะก๊าซ อย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษาผลกระทบจากการใช้ทรัพยากรไม่เหมาะสม ไม่ยั่งยืน ไม่คุ้มค่า วางแผนการใช้ทรัพยากรแร่ให้เหมาะสม รวมทั้งกำหนดค่าประกันสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่
- การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ให้มีการจัดทำ SEA ในระดับประเทศ การควบคุมมลพิษและสารเคมีทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม มีระบบเตือนภัยสิ่งแวดล้อม เร่งสนับสนุนระบบขนส่งมวลชน รวมทั้งส่งเสริมให้ อปท. จัดขยะอย่างถูกวิธี โดยร่วมมือกับเอกชนเพื่อใช้ประโยชน์จากขยะ

4. การปรับปรุงตัวชี้วัด

- เพิ่มดัชนีชี้วัด ความหนาแน่นของสายพันธุ์ พื้นที่ชุ่มน้ำ ที่ดินรกร้างว่างเปล่า การใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ลุ่มน้ำย่อย
- ดัชนีชี้วัด ควรเชื่อมโยงสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม มีลักษณะเชื่อมโยงผลลัพธ์หลายมิติ สะท้อนเป้าหมาย แนวทาง เพื่อการทำงานเชิงยุทธศาสตร์